

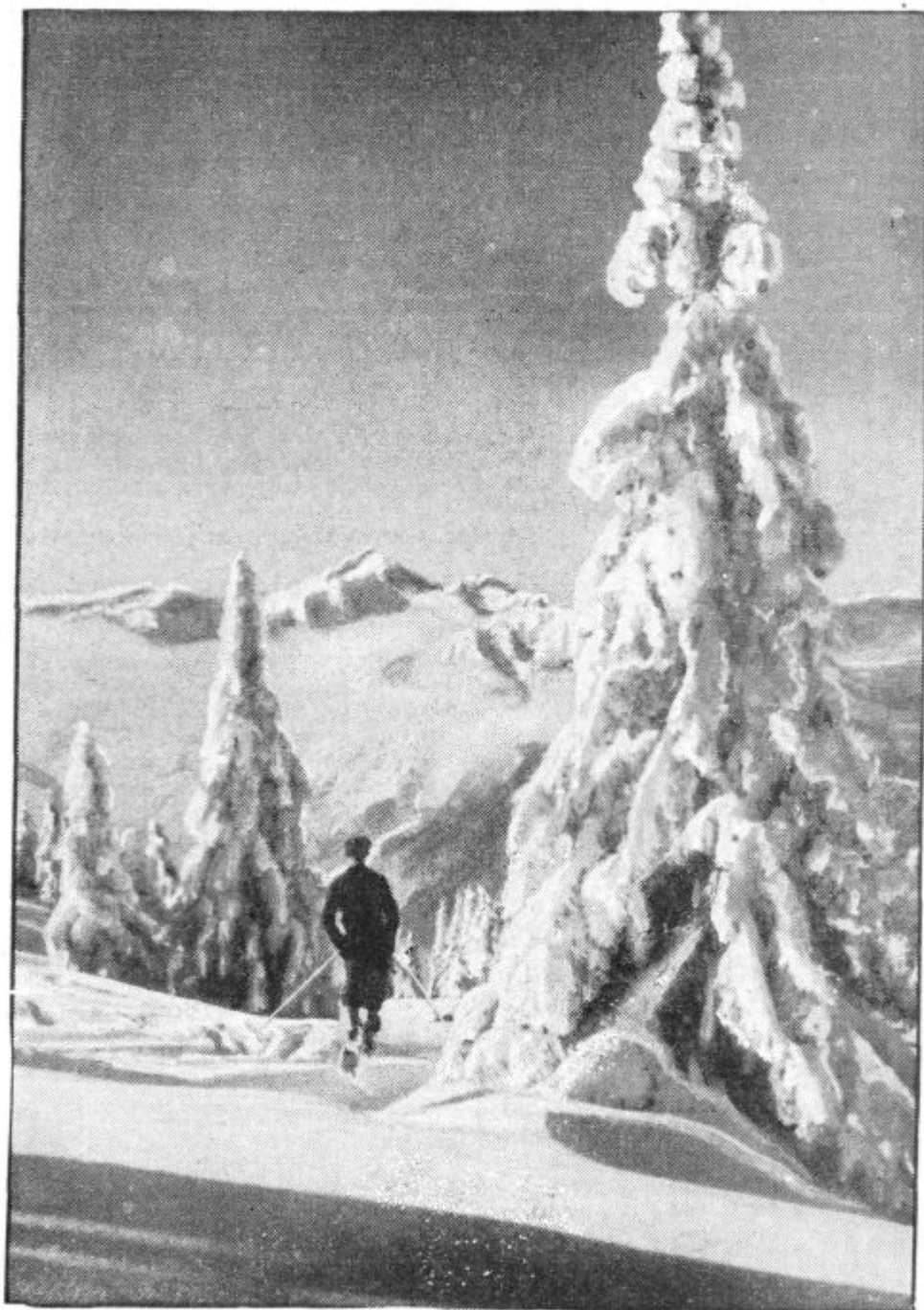
ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA PRILOGA PONEDELJSKE IZDAJE »JUTRA«

ST. 19.

V LJUBLJANI, 28. DECEMBRA 1935.

KNJIGA 18.

ZIMA V GORAH

K D A J Č L O V E K U M R E ?

se premišljevanje o smrti se mora zaključiti s priznanjem, da smo nasproti njej brez moči, kajti vsak dan nas vodi čedalje bližje k temnim vratom, mimo katerih ne more noben zemljan.

Kdaj nam odbije smrtna ura?

Tisti, ki je obupal nad življenjem in si sam določil smrt, si izbere po navadi noč, bolj redko pa dan. In v teku leta je po nekem čudnem zakonu pomlad s svojim na novo porajajočim se življenjem, ki beleži največje število samo-morov. To je pa umljivo, kajti ta čas, ko postaja svetloba večja, ko narašča toplota, se nenadoma spreminjajo zračni tlak in razmere ozračne elektrike, zahteva že od zdravega človeka krepke telesne in duševne prilagoditve — koliko težje pa se more prilagodovati človek, ki je izgubil svoje duševno ravnovesje! Kdaj pa umre človek, ki si po življenju, polnem dela in muk, zaželi miru?

Ljudsko mnenje ve povedati že davno, da so noč, spanje in smrt otroci iz iste družine, in naše izkušnje nas uče, da umre največ ljudi ponoči. Tudi znanost potrjuje s dokaznim materialom ljudsko naziranje. Tako je pred časom docent dr. Frey iz Kraljevca zbral 500 primerov smrti po operaciji, ki so nastopile najmanj 24 ur po operaciji. Ta izbira je bila potrebna, ker ni hotel smatrati operacijo samo za neposreden vzrok smrti. Od teh 500 smrtnih primerov se jih je 185 zgodilo med 6. in 18. uro, 315 pa med 18. in 6. uro. Med zadnjimi je bilo 158 pred polnočno uro, 157 pa po njej. Ali se da ta vpliv noči razlagati?

Vsak izmed naših dni sestoji iz dveh ostro ločenih delov, iz dobe delovanja in dobe mirovanja. Ponoči vsi življenjski procesi zelo oslabijo. Verjetno bi bilo tedaj to, da povzročajo popuščanje organskih funkcij v zvezi z drugimi funkcijskimi motnjami po bolezni in in operaciji smrt. Lahko bi pa tudi rekli, da si težko bolni organizem ne sme privoščiti tega potrebnega, naravnega počitka, ker potrebuje in porablja vse svoje zadnje moči za borbo proti bolezni in pomanjkanje počitka vede potem do smrti. Podobno poroča tudi prof. Hagentorn na podlagi statističnih

podatkov, da ima krivulja smrtnih primerov v dnevu neodvisno od letnega časa dva viška, enega, višjega, okrog 4. zj., in drugega, nižjega, okrog poldne. Krivulja smrti, ki se dviga po polnoči, potrjuje, da izčrpano telo pač lahko premaga najgloblji počitek svojih organov in spanje, nima pa več moči, ki bi bila potrebna za nadaljnje življenje. Nižjo krivuljo opoldne si lahko razlagamo s tem, da je bil organizem ob tem času navajen vršiti svoje glavno prebavno delo. Po svoji navadi se naravna avtomatično na ta čas, a ne more več sprejemati hrane, in ta dvojni napor mora vesti do ustavitve vseh življenjskih dogajanj.

Znanost pa je prišla na sled še drugim dejstvom, ki jih je težje razlagati. Zemlja in zrak imata, kakor znano, na duševno stanje človekovo velik vpliv, kar nam dokazujejo pomladna utrujenost, občutljivost do neviht, potrtoost ob dežju in podobne stvari. Ali ne obstoje neke zveze med vremenom in začetkom ter koncem življenja? Tako je v resnici, tako da bi lahko dejali, da »visita rojstvo in smrt v zraku!« Pred nedavnim sta profesorja Rössle in Jacobs ugotovila, da imajo barometriški viški in padci, ki odločajo o vremenu, veliko vlogo tudi kar se tiče rojstva in smrti. Z vsakim ozračnim valom, to je z dviganjem in padanjem zračnega tlaka in temperature, gre sporedno val rojstev. Število rojstev se dviga z naraščanjem temperature, s padanjem temperature pa naglo pada. Prav tako gre tudi krivulja smrti sporedno z ozračnimi vali. Ta očitna istočasnost pa ne more biti slep slučaj, saj so jo ugotovili z ogromnim statističnim materialom 110.000 rojstev in 80.000 smrti. Tako je med človeškim življenjem in naravno neka združena usodnost in sicer v vse važnejšem smislu, nego so menili doslej.

Največji uganki našega bivanja sta življenje in smrt. A rešitev teh ugank sama ne more biti smisel koristno prebita življenja. Smisel življenja ostaja vendarle delo in dejanje. Samo to premaguje smrt in nam napravi smrtno uro lahko lažjo.

BOLEZEN IN KULTURA

Zločeste kuge, ki so v srednjem veku razsajale po evropskih deželah, nam danes pač ne delajo posebnih skrbi. Praktično jih v civiliziranih deželah, vsaj v Evropi, ni več. Napredek medicine jih je pregnal od tod, a so nekatere med njimi, ki še danes ne spadajo med »izumirajoče bolezni.« Posebno jasno se nam to kaže v primeru črne kuge, ki je v srednjem veku in zgodnjem novem veku zahtevala po Evropi hekatombe žrtev. In danes? V srednji Evropi pač ne čujemo več o njej, mimogledoma, da smo pred njo popolnoma varni. Navzlic temu pa je črna kuga še danes po vseh stepnih ozemljih naše premečnice stalno doma, včasih razsaja bolj, včasih manj. V Indiji zahteva še danes milijone smrtnih žrtev, v Južnoafriški Uniji po mnenju nekaterih učenjakov celo napreduje, osvojila si je Južno Ameriko. L. 1900. je dospela do San Franciscu in ni neverjetno, da bo v doglednem času prekoračila Skalnoročje ter si osvojila še pravo stepno ozemlje Severne Amerike in tako zaključila svoj zmagoslavni pohod skozi svet.

Zakaj kuge baš v Evropo ni?

Imunosti Evrope zoper to strašno bolezen ni ustvaril higienik temveč tako rekoč kulturna zgodovina. Kakor nam je znano, je kuga prav za prav bolezen glodavcev, od teh živali se razširja po njihovi epidemije. Kultura, gradnja kamnitih hiš, red in čistost so tem živalim otežile življenje in nevarnejša vrsta med njimi, domača podgana, je postala ponekod že zelo redka. S pobijanjem glodavcev je uspelo odpraviti kugo kaj kmalu v Rio, San Franciscu, v Parizu in drugih prometnih središčih. Toda v stepah to ni mogoče in zato je tam ta bolezen še vedno doma.

Tudi gobavost je samo na videz izumirajoča bolezen. Tu so stvari toliko bolj zapletene, ker ne more povedati noben znanstvenik zakaj je ta bolezen iz Evrope prav za prav izginila. V srednjem veku je bilo tudi tu silno gobavcev in bolezen je veljala upravičeno kot zelo kužna. Toda če maniš, da je izginila tudi drugod v civiliziranih deželah, se zelo motiš. Zadostuje pogledati v Kolumbijo, kjer je na tisoče gobavcev,

na Niponsko, kjer jih je 120.000, na Kitajsko, kjer jih imajo okrogel milijon. Če je izginila iz Evrope, ne vemo, kako je do tega prav za prav prišlo. Ne nalezemo se je pač več. Noben znanstvenik ne ve povedati nič gotovega o poteh, ki si jih izbira ta bolezen do svojih žrtev. Vidimo pa, da v raznih deželah sveta, ki se kulturno dvigajo, nazaduje. Torej mora biti v naši kulturi nekaj, kar ji je sovražno. Niso to higieniški ukrepi proti gobavosti, ker jih ne uporabljajo, in tudi ne kakšni zdravilni postopki, kajti v času, ko je izginila od nas, jih še niso poznali. Ni bila zdravniška umetnost, ki je to dosegla, temveč nam neznan činitelj, ki jih z neko gotovostjo lahko smatramo v skupini kulturnih vplivov.

Ena izmed bolezni, ki izginja v najnovejšem času skoraj brez sledu iz vseh kulturnih dežel, je bledičnost, ki je bila še med našimi starši daleč razširjena. Napadala je mlada dekleta kmalu po dozoritvi, dočim se nad moški spol ni spravljal. Bledična dekleta so zelo trpela zavoljo živčnih motenj, utrujenosti, zaspanosti in prebavnih motenj. Ta bolezen, ki izvira od pomanjkanja rdečega krvnega barvila, se da z železnatimi zdravili precej lahko odpraviti. A to samo nam ne pojasnjuje dejstva, zakaj se ta bolezen tako hitro gubi. Za nastanek bledičnosti imajo prav gotovo tudi vnanji življenjski pogoji svojo vlogo. Dekleta so živela nekoč v vse bolj nezdravih razmerah nego danes, ko je postala ženska obleka pametnejša, ko se dekleta bavijo s sportom, potujejo itd. Moderno življenje je poskrbelo poleg zdravil za to, da je postala bledičnost res izumirajoča bolezen.

Izredne uspehe je dosegla medicina glede otroških bolezni. Za četvorico najvažnejših med njimi, škrlatinko, davico, oslovskim kašljem in nevarno obliko ošpice, je umrlo še pred koncu prejšnjega stoletja v sami Nemčiji skoraj 100.000 ljudi na leto. L. 1912 je to število znašalo komaj še tretjino, čeprav je prebivalstvo silno naraslo, danes se je znižalo na petnajstino svojega prvotnega iznosa! Gotovo ne moremo danes še govoriti o teh boleznih kakor o izumirajočih, toda vse nam

kaže, da bodo po zaslugi napredujoče medicinske vede v doglednem času izginile.

Pred petdesetimi leti je umrl v Nemčiji še vsak četrti prebivalec za kakšno kužno boleznijo. Še slabše je bilo drugod. V tem času pa so črne kože in kolera popolnoma izginile, pegasti legar, trebušni legar in griža so tako nazadovali, da ponekod ne igrajo nobene vloge več. Praktično izumrle so tudi razne živalske bolezni, ki se prenašajo na človeka, kakor pasja steklina, vranični prisad in trihinoza, ki so nekoč zahtevale mnogo žrtev. V Nemčiji, kjer

ti pač lahko postrežejo z vsakim podatkom, je skupno število smrti po teh boleznih padlo sedaj na 10 letno, praktično so postale te bolezni torej brez pomena.

Samo ena izmed nekdanjih ljudskih kužnih bolezní nam dela v Evropi še preglavico, in to je jetika. A tudi glede nje je opaziti razveseljav obrat na bolje. Ob koncu preteklega stoletja je za jetiko umrlo še 26 oseb izmed 10.000, danes jih umre povprečno 7. To kaže, da bomo nekega dne tudi tuberkulozo preštevali med izumirajoče bolezni.

Po razpravi dr. V. Sieverta — kj.

BACILLUS CRIMINIS

ROLAND DORGELES — A. D.

Član Goncourtove Akademije, čigar prvo delo, vojni roman »Leseni križec«, je izšlo v slovenščini, je potem izdal še 8 romanov, med katerimi je tudi fantastični spis »Si c'écrit vraie« (Če bi bilo res) L. 1934. Tu nastopa v prvi vrsti profesor Radee, ki je odkril mikrob hudobije kakor tudi cepivo proti njemu: antimal. Mnogo ljudi se je dalo »očistiti«, t. j. cepiti proti zlobnosti, bodisi na pritisk ali za reklamo. Cepljenici postanejo »bričine«. Kakšen je nadalje odziv iz tujine? O tem naj nas pouči začetek poglavja »Raj odpira svoja vrata«:

Kakšen naval proti Parizu! Od štirih vetrov sveta so hiteli turisti. V Le Havreu in Cherbourgu so parniki izkrcavali svoje luksuzne Američane. Na vzhodu in severu so mednarodni brzci prihajali nabito polni. Na aerodrom v Bourgetu so avioni iz Londona in Berlina privažali potnike do noči. Že spotoma so na bencinskih postajah nestrpni vozači skozi vrata poizvedali: »Pliz, medem*, ali imate tukaj čudeže?« Vsi so drhteli od razburjenja, ko so se bližali svetemu mestu. Nedavno so ga še imenovali Babilon. Zdaj je bilo to Meka, Jeruzalem, Benares. Ljudje niso več prihajali na smeh, ampak da bi na tla padali. Na znamenje bi bili pokleknil. Kakor množice v Lardu, Bretonci pri Sveti Ani Aurayski.

Sicer pa je presenečenje prekašalo njihove navade. Kako se je mogel v tako kratkem času tolikanj spremeniti na-

* Please, madam = prosim, gospa.

ROLAND DORGELES

rod, znan po svoji lahkomiselnosti? Kako neki se je bilo posrečilo napraviti prestolnico čednosti iz veseljaškega Pariza, ki so ga tuji nekam prezirali, ko so ga prej uživali? Res je, nekdanjih zabav ni bilo več mogoče v njem iskati, toda kakšna pomiritev, ko si dihal ta zrak brez kužila in čutil okoli sebe zgolj bitja, pripravljena, da te ljubijo. Kdaj

pa kedaj se je tem tujcem moralo zdeti, da se jim sanja. Clovek je mislil na zlati vek, na deviške dežele, kamor so pritisnili Kolumbovi pomorščaki. Kakšni osupli obrazi, ko hotelski vratar ni maral vzeti napitnine, ko so se počestni frkolini potrudili in jim pokazali pravi pot, ko jim je prodajalec jadikujoč priznal: »Tega pa nikar kupiti: morda vam bo žal. . .« Zvečer so si v vežni dvorani pri Claridgeu ali Ritzu razodevali svoja odkritja, na primer debeli Nemeč rezke govorice in zagorela Romunka, ki je grulila s svojim glasom.

»Prav zares, gospa, svetujem vam. Tale plašč je trikrat cenejši ko v Monakovem«.

»Pa ne mislite jutri pred Klavnice? Tako genjive so te uboge osebe, ki ponujajo ves svoj denar, samo da se ne bi ovničkom nič hudega zgodilo«.

IZ LITERARNEGA SVETA

ZGODOVINAR EDGAR QUINET

(1803 — 1875)

Nedavno je sklepala francoska zbornica o tem, da se prenese zemski ostanki Renana, Micheleta in E. Quineta v Pantheon. Prva dva sta splošno znana. A kdo čita danes še tretjega, ki je bil svoje dni pesnik, filozof, profesor? Sredi prejšnjega stoletja je bil vnet zagovornik svobode. Michelet, Mickiewicz in Quinet so gromko govorili za svojim katedrom v Francoskem kolegiju, da se je vladna oblast tresla. Slednja Quinetova knjiga je sprožila jedke polemike. Vsako njegovo predavanje je vzbudilo nevihto. Toda protivniki so bili močni. L. 1843 je prišlo nad 3000 visokošolcev protestirat proti prvi ukinitvi njegovega tečaja. Ko ga je na novo prevzel po prekuciji l. 1848, so ga med silovitim ploskanjem sprejeli z besedami: »Prerok! prerok!« Vendar moral se je drugič umakniti. Tedaj pa so mladi nezadovoljneži iz Latinskega okraja bučno prepevali njegovemu nasledniku:

Damas-Hinard, qui n'est
Qu' un paltoquet
Et un criquet.
N' est pas Edgar Quinet . . .

t. j. D. H., ki je — samo zmené — in zgolj kljuse — pač ni Edgar Kiné.

V spisu »Histoire d' un Crime« pripoveduje Viktor Hugo, kako je moral Quinet v izgnanstvo po prevratu z dne 2. decembra in je s pomočjo princesse Kantakuzenove kot Vlah prišel v Belgijo.

Kakor mnogi razumniki one dobe je Quinet dolgo verjel v nemški idealizem in v močnost političnega sporazuma med

Prenapet Anglež si je zapisal vse te naslove:

»Ah! Marvellous indeed. . .« (Zares čudovito).

Pravkar je potreboval plašča. Mogoče tudi ovnička.

Tako se nadaljuje opis učinkov, ki jih povzročata antimal. Serafski ljudje so prodrli celo v zbornico, kjer črnokož poslanec predlaga, da bi se kolonije vrnile prvotnemu prebivalstvu. Tedaj pa nastopi general Pellenc de la Tour, s pridevkom »Vardarski sabljač«, da vzpostavi nekdanji red. Ljudje, ki jih ne miče zlo, so pač mevže, mile jere. Na srečo daje Radecov asistent Sergej Obrovič injekcijo »regenerator«, ki pomehkužencem vrne nekdanjo krepko voljnost.

Nemčijo in Francijo. Prva njegova žena je bila Nemka: Minna Moré. Z njo je preživel 16 srečnih let. Ali sčasoma je boljše spoznal svoje sosedo in v »Ahasveru« napovedal, da je prenehala Nemčija pesnikov in mislecev, da prihaja nova Germanija, častihlepna in objestna, ki »želi poprabití vesoljno krono«.

Ko se je drugič poročil, je vzel Romunko Hermiono Asakyjevo, ki mu je bila za tajnico in pomočnico. Ob njem se je toliko naučila, da je včasih kar sama končala stavek, ki ga je pričel njen mož. n o. sebno v pregnanstvu sta bila, kakor je vs. jal Quinet, »podobna dvema dobro idochn. urama, ki hkrati bijeta«.

Naj slednjič dodam besedno igralko, ki si jo je izmislil kdo ve kdo iz naslovnikovega primka: Quinet qui n' est Kean et qui n' est Ney m' enquinquaine, t. j. Kiné, ki ni Kin in ki ni Ney, me dolgočasí (štirikrat slišiš zloga kiné) D.

O N A Š E M N O V E M J E Z I K O V N E M Z A K O N I K U

I. KOSTIAL

N A D A L J E V A N J E

Kakor se na str. 87. in 239. razlikuje med Judom ali Židom (po narodnosti) in judom ali židom (po veri), bi bilo treba tudi postaviti razloček med Ciganom (po plemenu) in eiganom (po načinu življenja).

Menda ne smemo poljubno spreminjati naglasjanja poljskih, čeških in ruskih besed; zakaj sta neki popačita prof. R. & Br. češko besedo hazěna v hazěna, poljsko Zako páne v Zákopane, rusko Tolstój v Tólstoj?? — Tudi sh. roditelj Mostára, Vardára ne bi smel postati sl. Várdarja, Móstarja (127, 268). — Čudno je naglasjanje órient, órienta (zveni češki ali madžarski), prav je le órient kakor agént, recenzěnt, študent. — Zakaj naj bi se grško ime Periklēs naglasalo Périklej. Augéjas pa Avgij (na 1. zlogu)? Zakaj ne Avgija? — Rečenica »položiti zadnjo pilo na kako delo« ni »po franc.-nem.«, ampak je po lat. kopitu: extremam limam oppertiri (v Plinijevih epistulah). — Ital. ime Roméo, ne pa Rómeo (216).

Pisava represálje je prikrojena po nemški Repressalíon, ki pa je popačena iz franc. représailles (z zvencením s = z); pišimo torej rajši repretálje!

Francoski femmini la saison façon, garnison, pension (= oskrba) .. nastopajo v Pr. v oblikah: sezóna, fasóna, garnizíja (sh. garnizon), penzija (= oskrba).

Potpuri (186): originalna pisava je potpuri, fonetična bi bila popuri.

Dvojnjski mestnik besede g o s p a je po Pr. (63) »pri (dveh) gospéh, toda od besede h é t i pa »pri hčérama«, (68); od zaimka j a z »pri nama«, od t i »pri vama« (273) — pri drugih besedah ni povedano; tako ne vemo, ali je prav »pri dveh tetah« (po vzorcu gospéh) »pri dvema tetama« (kakor hčérama). Dijaki in drugi bodo zdaj ugibali, ali je v m o k e m ali v srednjem spolu pravilno »pri dveh voláh — mestih« ali »pri dvema voloma (mestoma)«. — Kje naj dobimo rešitev uganke? — Pri mnogih pridevnikih dovoljuje Pr. tri oblike: težák, težek in težék; drobán, droběn in dróben; grenák, greněk in grěnek itd. To je imel že Levec — pa so mu to »širokosrčnost« nekateri šteli (po krivici) v zlo.

Pogovorna oblika nedoločnika brez i (grálit, hódit, učít...) je po mojih mislih prevelika koncesija Zanetu z Iblane in Kurénčkovi Neži; naravna posledica te preliberalnosti bo, da bodo srednješolci v šol govorniki: po maš', v šol' (šul'), razne žival' ali žval' hodil' smo po mest' itd. Zgoraj omenjeni dvoj. mestnik »pri nama, vama, njima« bo dovedel do množinskega pri

nam, pri vam (kakor govornika Boltatov Pepe in Frtavčkov Gustelj že zdavnaj).

V § 17. stoji: »Če imajo (staroklasična imena) v odvisnih sklonih drugačno osnovo kot v imenovalniku, pridržimo tujo osnovo: Stiks, rod Stiga; Lahes, Laleta. « To je sad naglice. Prvo ime ima le eno samo osnovo: Styg, takisto drugo ima le eno: Lachet; v imenovalniku pa pristopi nominativski znak s (g + s = x; t + s = s).

Namesto napačnih, po nemščini posnetih oblik Amazonka, horicónt, -alén, coologija, ocon... piše novi Pr. pravilno Amazonka, horizónt, zoologija, ozon. Dan za dnem smo morali brati v dnevnikih grške besede, ki je bil grški glas dz v njih nadomeščen s slov. c. Vsak dan lahko slišiš take spake; poznam celo absolventa h u m, gimnazije, ki je prenesel to pačenje na srbohrvaščino in zahteva redno v trafiki »20 ceta«. Menda ni opazil, da so vse naše cigarete imenovane po jsl. rekah! — D o bi se angleška beseda jazz izgovarjala džec (85), je neverjetno, ker se angleški za vedno izgovarja kakor slovenski z. — Ker govorijo in pišejo ljudje brez jezikovnega čuta trpne deležnike neprehodnih glagolov v tvornem pomenu (pretečeni petek, zatečeno lice zamrznjen potok ozebni prsti...) paradirajo te grde spake kot pravilne v Pr. Zdaj ni več daleč do nogoretihi hiš in umrtih otrok (tudi te oblike sem že videl natisnjene).

I g r e (na vzhodu) je godec, ne »igralce« (73). Pridevniki septembrski, oktobrski, novembrski in decembrski so (radi zlogov. r^a) vestno navedeni poleg mesečnih imen; pri besedi kandelabski, ki smo jo tolikokrat videli natisnjeno l 1914 in zopet 1935. (K. govor z dne 28. julija 1914.). Doslednost?

Smáčno se mi zdi razločevanje besed: k a t é d e r — (navadna) učiteljska stolica, k á t e d r a p a = stolica na visoki šoli! To mi je novo. Mnoge maloznane besede so ostale brez razlage; nekatere druge pa se tako tolmačijo, da moram ugovarjati. Na str 10 je autodafé = »smrtna obsodba za krivoverce«; v resnici pa pomeni ta portugalska beseda (dobesedno »dejanje vere«) javno sežiganje »krivovercev« in tudi njihovih knjig — Baná v z (12) se tolmači »moister skaza«; prav; človek, ki polmuje umetnost po rokodelsko ali po trgovsko — B e z á k i (16) so po Pr. »prebivalci« med Dravo in Savo, v resnici pa so to le hrvaški kajkavci med Dravo in Savo, potem ljudstvo pazinskega okraja in

gor. dela poreškega okraja, a tudi Italijani ob dolnji Soči.

Frivolni (58) se tolmači: »lahkomiseln v svetih rečeh, nesramen«, kar je krivo. Prav: lahkomiseln, opolzek, dvoumen; na svete reči se pri tem ne misli. — Mezeg (123) nikakor ni mula! Mezeg je produkt žrebca z osličo, mula pa produkt osla s kobilo.

Kavalijski (92) naj bi bilo = plemenit? Ne! — Kokarda (97) je znak v državnih barvah na pokrivalu, ne kratko ne malo »znak«.

Kodex (97) je 1) star rokopis, n. pr. sinajski, zografski, 2) tiskana zbirka zakonov; n. pr. Napoleonov. »Pravopis« pa razlaga: »rokopisni zakonik« (krivo).

Par excellence (166) pomeni navadno »zlasti, prav posebno, v najvišji meri«. Plagiati (171) ni samo slovstvena tatvina; kradejo se tudi napevi i. dr.

Kriv je prevod besede plastika z izrazom kipotvorstvo (!). Plastika v širšem pomenu = kinarstvo + rezbarstvo + slikarstvo + modeliranje; v ožjem = umetniško izdelovanje figur iz mehkih snovi; plastika je tudi = plastičnost, nazornost (v literaturi).

Prononsiran = izraziti, poudarjen, ne pa »prosilul, razvpite« (201). Stepki (235) niso = širotki; pri izdelovanju sirovega masla dobivamo stepke, pri izd. sira pa širotko.

Namesto franc. širokega (odprtega) vokala pošeta prireditelja pogosto ozki (zaprti) samoglasnik: bifé, -eja (16), prav: büfé; rablé (204), prav, rablé; bomaršé (14), prav bomaršé i. dr.

Ne strinjati se s pisavo »Janez Trdinova ulica, Anatole Franceovi romani, Galileo Galilejevi nazori, Kraljevič Markovo junaštvo, Jules Verneovi romani« itd., kakor hoče »Pravopis«. Mnogo nas je, ki smo odločno za pisavo »ul. Janeza Trdine, romani Anatola Francea, junaštvo Kraljeviča Marka« itd. Tako so tudi učile vse naše slovnice (Janežič-Sket; Breznik; Brinar; Bezjakova »Vadnica«; Urban. »Unterschiede zwischen der deutschen und sloven. Syntax, 1893, str. 26, i. dr.) — »Pr.« odobrava nestvore naših dnevnikov: odisejada (prav: odiseja — tako v vseh jezikih), ogrožati (enako slabo bi bilo prenošati, prihajati, izvožati), naprošati, odpredje (prav: ospredje kakor ozadje). Se nikoli nisem slišal niti bral besede vladjati = einschiffen (vkrcati); odkod je vzeta?

Pisava bohóm, silhuéta ni niti fonetična niti francoska. Izgovarja se boóm, siluēt (brez h in z odprtim e).

Ker beremo pogosto platonična ljubezen, junonične oblike, herkulična moč, drakonična strogość namesto pravičnega: platonška lj., junónske o. herkulska (herakléjska) m., drakon(t)ška str., sem pogledal v »Pr.« kaj uči — toda o tem molči.

ima samo »apolonično lepoto« (boljše: apolonska l.). Ker so Juno, Herkul, Drakon, Platon osebna imena, se ne bi smeli iz njih tvoriti pridevniki z obrazilom -ičen (t. j. -ik(a) + en). Če bi kdo napisal »marijanična kongregacija« nam marijanska, bi bilo enako napačno. — Na str. 69. nas učijo, da se imenuje zlata žila tudi hemeroid (prav: hemeroide iz hamorrhoides, ženskage spola). Slišal sem hemeroide pogosto iz ust oseb, ki so dovršile samo osn. šolo, gg. prireditelja pa znata -grški — in vendar se dajeta voditi hišnikom in rokodelcem? Tako, pridemo kmalu do Radeckita, Mihata in slugata! — Enečaj (=) je v »Pr.« dvojnega pomena (gl. str. VII, predzadnji odstavek!) :1. označuje, da sta dva izraza enakega pomena. 2. kaže pravilno slov. izražanje (naspr. nepravilnemu, ki stoji pred enečajem). Če napravijo poskušnjo, dostikrat ne boš vedel, ali hoče »Pr.« besedo pred enečajem označiti za sinonimo (dobro) ali pa za napačno.

Kratka sodba: »Pr.« je negodno dete, spaček, produkt dveh (ali več?) očetov.

POZLAHTNENJE MATERIALA Z DELOM

Prav nazoren primer, kako se da malo-vreden material požlahtiti s smotrnim delom, nam nudi navadna žlindra iz plavčev. Žlindra, ki se odlaga kot jalovina, predstavlja negativno vrednost, ker je treba plačevati teren za odlaganje. Na kocke zmlata žlindra, ki se rabi v stavbarstvu, se plačuje že po ca. 50 Din za tono. Ako se prelije v kocke za tlakovanje cest, zraste njena vrednost na ca. 150 Din za tono. V cement predelana se plačuje po ca. 800 Din, ako pa se naredi iz nje tako zvana žlindrina volna, ki je izvrsten toplotni izolator, pa zraste njena vrednost približno na 2500 Din za tono.

KROJAC V PTIČJEM SVETU

Med najbolj zanimiva bitja spada indijski ptič »krojač«, ki nosi svoje ime zaradi volje tega, ker zna šivati, sposobnost, ki je med pticami drugače in srečaš. Njegova domovina je pradomovina bombaža, Indija in južna Kitajska. In svoje gnezdo si gradi krilati krojač s pomočjo te rastline. Najprvo si izdelava iz njenih vlaknen trdno nit, s katero zašije ob roboh dva velika lista, ki ležita drug na drugem. Pri tem mu rabi kljun kot šivanka. S kljunom dela luknjice ob robu obeh listov, s kljunom potegne potem nit skozi luknje. Tako si izdelava neko vrsto vreče iz listov, to vrečo obloži notem še z mehkim bombažem in gnezdo je pripravljeno.

STVARITELJICA OFFENBACHOVIH OPERET

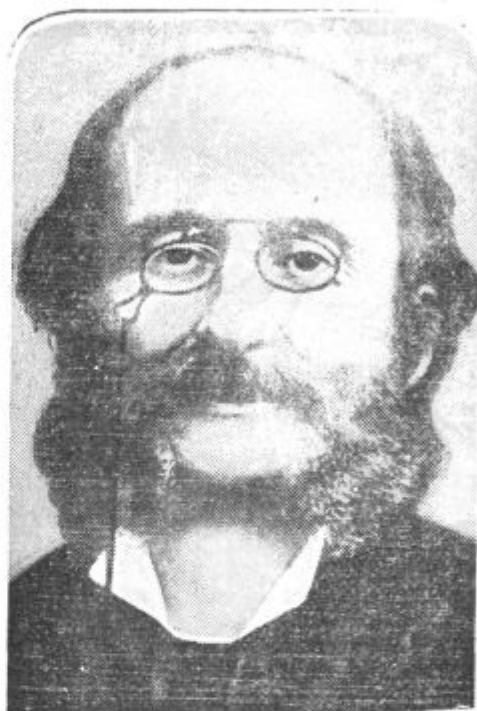
Pred 15 leti je v svojem 87. letu ugasnila zvezda operete, Hortensija Schneider, hči neuglednega krojača. Kralji in carji so se potegovali za njeno naklonjenost, zato jo je zavistna tovarišica nazvala »le Passage des Princesses«, Gosposka ulica. Pogosto je večerjala v Ameriški

atrov, ravnateljcev in spletkaric . . . »

Medtem ko ogorčeno govori proti gledališki družbi, Offenbach brenka na klavir. Hortensija postane pozorna:

»Kaj pa je to?«

»Nič. Napevi, ki bodo raznesli slavo kake pevke v nekaj tednih.«

Na levi: Hortensija Schneider. Na desni: J. Offenbach

kavarni »Grand Seize« s princem Oranškim, ki so mu rekali »Citronac«. Svojo slavo je dosegla z duhovitim tolmačenjem dram, komedij, oper; s svojo veselostjo, s svojim taktom. Še tako opolzlo mesto je znala obzirno podati, da je vžgala, nikoli pa ne žalila. Nekaj let, malo let, je prekašala Saro Bernhardtovo samo. Pravo čudo pa se ji je pripetilo pred 80 leti, ko so jo neki listi napadali in se je vsega naveličala, hoteč oditi na svoje posestvece pri Bordeauxu.

Kovčegi so bili že napolnjeni, ko ponoči potrkajo pri njej prijatelji: J. Offenbach, L. Halévy, Meilhac.

»Kdo je? Ne morem odpreti, sem v srami srajci.«

»Nič ne de. Kar odkleni.«

Ogrne se v kopalni plašč in odpre:

»Kaj vas je prineslo?«

»Zlata vloga«, odvrne Offenbach. »Igra, ki te bo povzdignila v boginjo.«

»Prepozno. Dovolj imam. Nocoj odpotujem v mir in pokoj, daleč od vaših te-

Sijajne vloge ni hotela prepustiti zoprnim tekmicim. Sprejela je in dobivala — ču do za one čase! — 2000 frankov na mesec. Ustvarila je nesmrtno delo: Lepo Heleno.

M. R.

MRTVA DREVEŠA

Ako se drevesu nad korenino v primerno širokem kolobarju obeli skorja, se drevo počasi posuši. Da ne začne potem mrtvo drevo trohneti, se lahko kar stoječe že tudi impregnira. Na obeljenem mestu oblože deblo z impregnacijskimi solmi, ki jih drevesni sokovi, dokler drevo še ni popolnoma odmrlo, raztope in raznesejo prav do vršička. Drevo se na ta način samo impregnira celo bolje, kakor bi bilo mogoče impregnirati posekano deblo. Klice trohnebe mu poslej ne morejo več do živega. Drevo lahko stoji in se suši leta in leta. Posekajo ga šele takrat, kadar potrebujejo njegov les. Draga lesna skladišča so nepotrebna

TEHNIČNI OBZORNIK

PROPAN

V borbo plina z elektriko je nedavno posegel plin propan kot nov in resen nasprotnik. Čeprav so mnenja o novem toplotnem viru-energiji deljena, govori vendar mnogo dejstev v prilog vsiljivcu.

V Ameriki pridobivajo propan že dolga leta kot stranski proizvod pri čiščenju zemeljskih plinov, ki uhajajo na tem kontinentu na mnogih mestih iz zemlje. Iz-najdljivi Američani so kaj kmalu spoznali veliko vrednost cenenelega propana, ki ga je možno vtekočinjenega prenašati v lahkih kovinskih steklenicah. Propan (po kemij-skem sestavu ogljikovodik), ki ni strupen ter ima precej večjo kurilno vrednost kot običajni gorilni plin, se da namreč vteko-činiti že pri navadnem tlaku in tempera-turi -4° C.

Kmalu po tehnični uvedbi postopkov za vtekočinjenje premoga je tudi evropsko industrijo začelo zanimati vprašanje: kam s propanom? Na vsakih 12 kg sintetičnega bencina se je tvorilo pri vtekočinjenju še 1 kg propana. Ker proizvajajo večje tovarne za bencin letno nad 10.000 ton propana, je vprašanje, kam s tako veliko množino propana, utemeljeno. Na odgo-vor ni bilo treba industrijskim podjetjem dolgo časa čakati. Prvi odjemalec so po-stale takoj gospodinje. V samotnih kra-jih je bil propan, dasi nekoliko dražji od gorilnega plina, radostno sprejet. Tehnika pa se pri tej izrabi ni ustavila. Našla je plinu tudi na drugih popriščih široko pol-je udeleževanja. Uvedla ga je v morske svetilnike in zasilne kačipote, ki plavajo v pristaniščih in kažejo ponočij z lučjo kr-marju pot v pristan. Saj more sprejeti obi-čajni plavajoči zaboj vase toliko plina, da zadošča za poldrugo leto. Poleg tega mu je utrla pot tudi v signalne priprave na kopnem, kjer enore mesece dolgo svetili s svojim prijetnim in zelo svetlim plame-nom. Vedno bolj pa se propan razrašča kot gonilo eksplozivnih motorjev. Zato je utemeljen sklep, da bosta sintetični ben-cin in propan kar se potonske snovi tiče kaj kmalu osamosvojila države, ki nimajo petrolejskih vrelcev. (tma)

Doslej je bila rdeča barva minij skoraj edino sredstvo, s katerim smo na enosta-ven način obvarovali železo pred rjo. Zdaj je njemu ob strani zrasel nov izdelek iz gline, ki prepreza nalik vati nekatero pre-dele Severnega morja. S tehnično izrabo te cenene gline bo borba proti koroziji ve-liko lažja.

Rusi bodo zgradili v prihodnjem letu znanstveno opazovalnico v neposredni bližini severnega tečaja. Načrt, ki bi ga v minulih desetletjih smatrali za neizved-ljivo fantazijo, je v današnji dobi zrako-plovov, letal, radia itd. povsem izvedljiv.

R A D I O

Danska vlada je votirala večjo vsoto za zavarovanje veleoddajalca v Kalundbor-gu. Oddajalec leži namreč tik morja, ter ga ob vihnem vremenu oblivajo že mor-ski valovi.

Po poročilu »Popular Wireles« so Ru-si v minulih letih ojačili vse svoje propa-gandi namenjene oddajalce na kratkih, srednjih in dolgih valovih. V Kadinki, ki leži 40 km vzhodno od Moskve, pa grade sedaj največjo radiooddajno postajo na svetu. Postaja bo imela več posameznih oddajalcev, ki bodo oddajali poročila na različnih valovih. Skupni učinek vseh emi-sijskih postaj bo znašal dva tisoč pet sto kilovatov. Ker bo vodja oddaj prosluli Bolgar Dimitrov, moremo sklepati, da bo do vse naprave služile zgolj propagandi. Rusi upajo, da bodo s poskusno oddajo lahko pričele že v jeseni leta 1936.

Na otoku Malti se vrše v poslednjem času pravečate borbe v etru. Z borbo je pričela Italija. Oddajala je namreč na južnih oddajalcih vzdržema poročila in programe v angleškem jeziku. Ta poročila so bila tako glasna, da so povsem zate-mnela domačo postajo v Rinelli. Da zatro italijansko invazijo, so namestile angle-ške oblasti na vseh javnih trgih, gledali-šnih in kinematografih ogromne zvočnike, ki posredujejo prebivalstvu poročila in oddaje domače postaje. Kljub temu se An-gležem ni posrečilo zatrti vpliva kvalitet-no dobre italijanske oddaje. Toda navzlic temu Italijani trdoživost posestnikov Mal-te niso ugnali. Angleži bodo namreč zdaj zgradili na Malti novo postajo za kratke valove, ki bo sprejemala programe nepo-sredno iz Anglije ter jih nato oddajala Maltežanom.

Že precej časa vemo, da obstajajo v ne-katerih pokrajinah območja, kjer je sprejem kratkih elektromagnetnih valov povsem ne-mogoč. Taka območja nazivamo zategadelj »cone molka«. Lani so bili odkrili novo co-no molka v Afriki, letos pa v Rusiji med Odeso in polotokom Krimom.

Afganski poslanik v Londonu je podpi-sal pogodbo z Marconijevo družbo za do-bavo petih radio oddajnih postaj za kratke valove. Najjačji oddajalec bo nameščen v bližini glavnega mesta Kabula, ostale štiri pa bodo dobila mesta: Maimana, Kanabaj, Khost in Dijazungi. Z novimi postajami bo dobil Afganistan zvezo z Zapadno Evropo, Moskvo, Tokijem, Šanghajem in Newyorkom. Za zavarovanje sprejema bodo zgradili na vseh novih postajah usmerjevalne antene. (tma)

FILATELIJA

Nekaj statistike

L. 1933 so izdale razne države 1782 znamk, lani pa 1605, torej 177 manj. Največ znamk je izdala Italija s svojimi kolonijami, za njo pa pride Anglija, ki je izdala zase in za svoje kolonije 193 različnih znamk. Če bi hotel zbiralec kupiti vse znamke, ki so lani izšle, bi moral zanje plačati okoli petnajst tisočakov.

Nemčija je tudi letos izdala posebne dobrodelne znamke z narodnimi nošami. Prinašamo sliko znamk po 6 in 8 pfenigov. Tretja je naša spominska znamka po 75 par, zadnja pa ena izmed šestih, ki jih je izdala Madžarska v spomin na 300letnico budimpeštanskega vseučilišča.

Največ znamk porabijo na leto v Združenih državah in sicer 22 milijard. Za Združenimi državami pridejo na vrsto Anglija, Nemčija, Francija, Italija, Niponska, Avstrija, švica, Holandija in Španija.

Falzifikati v zbirkah

Nemški filatelisti izdajo vsako leto četr milijona mark za ponarejene znamke, o katerih mislijo, da so prave. To se dogaja v državi, kjer je filatelija res na visoki stopnji in kjer ima vsakdo priložnost, da da svoje redkejšje znamke pregledati strokovnjakom. Koliko falzifikatov mora biti šele po zbirkah naših filatelistov, ki ne dajo preiskati niti svojih najboljših znamk.

Novе znamke

Grčija: Na dan pred kraljevo vrnitvijo je izdala Grčija novo serijo letalskih znamk. Izšle so: po 1 drahmo, v karminu s sliko sončnega voza, po 2 drahmi, svetlo

višnjeva s sliko Iride, po 5 drahem violičasta z Dedalom in Ikarjem, po 7 drahem, višnjevo violičasta s Palado Ateno, po 10 drahem, rumeno rjava s Hermesom, po 25 drahem, rdeča s sliko Ganimedea in Jupitra, po 30 drahem, zelena s Haronom, po 50 drahem, violičasta z Belerofonom in Pegazom ter po 100 drahem, rjava s Friksom in Helado.

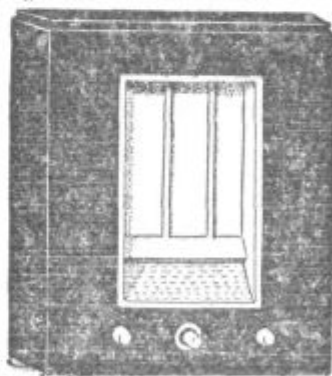
Braziliija: V spomin na kongres Rdečega križa je izšla nova znamka po 200+100 reisov v škrlatni in rdeči barvi. Naklada je bila zelo majhna. Razen tega so izšle štiri posebne portovne marke v spomin na 12. oktober. Znamke imajo vse isti črtež, le barve so drugačne. Vse imajo natisk: »12 De. Outubro 1935 — Saveas«. Vse so po 300 reisov. Naklada je po 300.000 kosov. Za tretji mednarodni velesojem v Rio de Janeiro je izšla spominska znamka po 200 reisov.

Belgija: Dobrodelne znamke za l. 1936. imajo naslednje vrednote: 10+15 c. olivna, 25+10 c. rjava, 35+15 c. zelena, 50+10 c. lila, 1 fr.+25 c. rdeča, 1,75 fr.+25 c. višnjeva, in 2,45 fr.+55 c. violičasta.

PRAKTIČNE NOVOTE

Oblike modernih radio pri-strojov

Oblike našega pohištva so postale čiste, linije gladke in pohlevne. Stilistične zablude so že domala izginile iz našega okolja. Toda nenadoma se v vso to stvar urine moderen radio pri-stroj, ki s svojo kričeče narčiškano vnanjostjo poruši vso harmonijo. Na trgu se dobe prav nemogoče oblike, posnemajoče ameriške nebotičnike, stare gotске

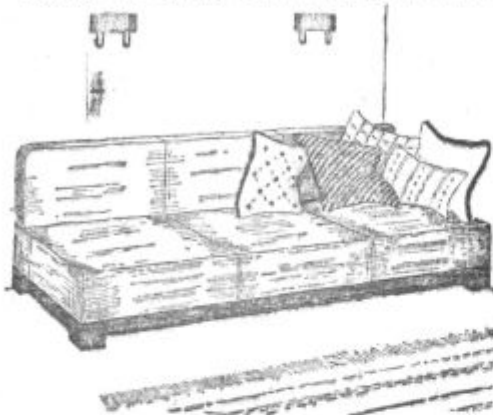

katedrale ali celo budhistična svetišča s krčevito zavrtimi stebri. Mimo tega mora biti okrov po možnosti seveda najmanj iz kavkaškega oreha. Počasi se bo treba navaditi, da je radio pri-stroj prav tako kakor telefon tehnična priprava, ki služi svojemu določnemu namenu ne pa dekoraciji. Nad stvarno vnanjostjo telefona se danes nihče več ne izpodtika in prav tako se bomo počasi navadili na svojstveno trezno obliko radio pri-stroja in ne bomo več pogrošali fantastičnih kulla.

ČLOVEK IN DOM

DEKORATIVNE BLAZINE

Včasih so pridne ženske roke kvačkale ali pletle ali vezle različne male, večinoma bele kvadrate ali kroge in razobesile uradi lepšega po naslanjačih, divanih in zofah, pa ne samo zaradi lepšega, nego tudi zato, da so nekako obvarovale prevleko tega pohištva

na mestih, kjer je bilo bolj v nevarnosti, da se zamaže, to je tam, kamor bi človek pri sedenju utegnili položiti roko ali nasloniti glavo. Dandanes se je ta moda preživela, okus je drugačen. Danes moda diktura blazine, pisane blazine v vseh mogočih oblikah. Te blazine moderna dama »nameče« po divanu, couchu, ki je bolj podoben udobni postelji kakor bidernajerski zofi v lepo izrezljanimi naslonih. Te blazine so pravokotne, trikotne, okrogle, imajo obliko srca, obliko velika koeke ali valjara. Previečene so s pisanim blagom v svili ali kačunu, kvačkane iz različnih barv volne, pletene in tuči vezene, toda vezenih, vsaj ročno vezenih je manj. Ni časa za fino ročno delo in je tudi predrago. Saj današnja dekorativna blazina na divanu ni zato tu, da jo ljube prijateljice občudujejo, kadar pridejo na obisk in ko se je nagledajo in nahvalijo. Jo previdno umaknemo iz prometa, kajti bog ne da, da bi jo kdo kaj pomečkal ali pomandal pod seboj ali kakorkoli poškodoval. Današnje blazinice (mora jih biti namreč veliko), so zato tu, da poživijo stanovanje, so kakor cvetke vržene v stvarnost težke moderne opreme. Kakor cvetke, da nam razveselijo oko in nam obenem služijo v ugodje in mehkužno udobnost. Smemo si položiti tako blazinico pod komolec, da je bolj na mehkem, smemo jo položiti pod tilnik, da nam je ugodnejše, smemo celo sedeti nanjo in če smo dovolj brezobzirni in nerodni, tudi stopiti.

Blazina ostane kljub vsemu blazina in če odpade lesk in svežost od nje, jo slečemo, operemo in zlikamo, in spet je lepa, ali pa jo preoblečemo na novo s cenanim in šarastim blagom; čim bolj je pisana, tem lepša je, čim bolj bizarnih oblik, tem zanimivejša,

kzbiere takih blagov je na pretek. Le dragocenega ročnega dela za take blazine nskarl!

Nadev za blazine? Najboljša je žima ali perje. Je sicer oboje družje, kakor kapok, ki se pa hitro stlači v nerodne kepe; žima in perje sta trajna, kakor človeške slabosti in ženske kaprice in blazine so kaprice. u.

DR. EUWE — NOVI SVETOVNI ŠAHOVSKI MOJSTER

Dne 15. decembra je bil v Amsterdamu s 30. partijo končan od 4. oktobra trajajoči šahovski match med dosecanjim svetovnim prvotom dr. Aljehtnom in nizozemskim prvotom dr. Euwejem. Rezultat je bil 15 in pol : 14 in pol za Euweja, ki je postal s tem novi svetovni šahovski prvak.

Novi šahovski kralj dr. Maks Euwe je star šele 34 let in je sedaj profesor matematike na ženskem liceju v Amsterdamu. Že v svoji zgodnji mladosti se je izredno zanimal za kraljevsko igro, ko je bil 20 let star, pa je že postal prvak Nizozemske in je obdržal ta naslov ves čas. Dr. Euwe ni šahovski dogmatik kot dr. Tarasch, tudi ne psiholog kakor fenomen dr. Lasker. Še manj pa šahovski genij kot bivši svetovni prvak dr. Aljehtin, temveč hladen, realen računar, ki zelo spretno operira z danimi faktorji. Težišče njegove sile je mirna pozicijska igra, dočim je ljubil Aljehtin čim bolj zamotane in do skrajnosti napete situacije.

Dr Euwe je bil na mednarodni šahovski pozornici znan že 15 let. L. 1921. si je na Dunaju priboril drugo nagrado, še istega leta v Nymwegenu prvo. L. 1924 v Hastingsu in 1925 v Wiesbadenu prvo, L. 1928 je

dobli na amaterskem turnirju v Haagu naslov svetovnega amaterskega šahovskega prvaka, l. 1930 si je priboril v Amsterdamu, damu drugo nagrado, v Bernu 1932 in Curihu 1934 pa je bil skupno s Flohrom na drugem mestu.

Prav lepi so bili njegovi uspehi na mat. čih z največjimi mojstri sedanjosti. l. 1921. je igral z Maroczyjem $+2 - 2 = 5$; 1924 s Collejem $+5 - 3 = 0$; 1927 z Alje. hincem $+2 - 3 = 5$; 1928 z Bogoljubovom $+2 - 3 = 5$; 1931 s Capablancem $+0 - 2 = 8$; 1932 s Flohrom $+3 - 3 = 10$. Br.

Rešitev problema 141

1. Kg5 - h5 (7 grožnja Tg6 mat), g7 - g5;
2. Dd5 - c6 mat.

Z A D O L G E Z I M S K E V E Č E R E

Vsako izmed nas pozna papirnate spiralne kače na konici pletilne igle, ki se na vroči peči ali za njo neprestano vrtijo. Vstajajoča toplota jih spravlja v to gibanje.

Takšno kačo si hočemo napraviti sedaj mi, oziroma ne samo kače, temveč celega, zanimivejšega indijskega krotilca kač z dvema pleščotima kačama.

Figuro Indijca (kakšnih 18 do 20 cm visoko) si z reziljačo napravimo iz 5 mm debele deščice, nato jo prebarvamo ali nadelimo z risalnim papirjem, ki ga prebar-

vamo z vodnimi barvami prav živo. Potem pritrdimo figuro na močnejšo leseno deščico navpično. Iz močnega risalnega papirja izrežemo sedaj dva spiralna pasova. Izrežemo ju lahko vstoporočno, paziti moramo le na to, da sta povsod enako široka. Sicer se pa da spirala kaj lepo napraviti s pomočjo šestila. Najprvo narišemo, kakor nam kaže priložena slika, štiri žarke, ki tvorijo v sredini majhen kvadrat. Potem položimo v oglišče A tega kvadrata šestilo in narišemo četrt kroga a b, nato položimo šestilo zaporedoma v oglišča B, C, D in narišemo četrti kroga b c, c d in d e, na kar položimo šestilo spet v oglišče A in nadaljujemo, dokler ne nastane s samimi četrtimi krogi spiralni pas enake širine. Drugo spiralo narišemo isto tako, samo v nasprotno smer.

V sredino vsakega kvadrata napravimo s pletilko vboklino v papir. Potem pobarvamo spiralna traka s križajočimi se črtami in živo barvo, zgoraj n. pr. rdeče ali modro, spodaj rumeno.

V dvignjeno roko Indijca pritrdimo kratak košček žice, ki je na koncu malo topa. Drugo žico pritrdimo v podnožao deščice ob strani tako, kakor nam kaže slika. Upognemo jo pravokotno navzgor in ji konec tudi malo otopimo. Na žici položimo kači z vtisnjenima vtoklinama. Če postavimo vse skupaj na toplo peč, se bosta začeli kači vrteti v obratnih smereh in se bosta vrteli, dokler bo kaj toplote. Seveda se ne smeta nikamor zadevati.

ZA BISTRE GLAVE

Rešitev k št. 187
(Kopači)

50 dni, to je poltretji mesec.

Rešitev k št. 188
(Nezgodna na mostu)

Da, kajti plavajoče telo odrine toliko vode, kolikor samo tehta. Odrinjena voda pa se razdeli na vso površino, ki sega daleč zunaj mosta.

REŠITEV BOŽIČNE KRIZALJKE
v št. 18

repetničica, Adam, osir, za, ednok, ni, Aar, rosa, Adua; perutinar, koleda, bencin, razor, pa. eme, čok, Js, arija, os, ud.

UREDNIK IVAN PODRZAJ — TELEFON ST. 3126 — UREDNIŠTVO NACELNO
NE VRAČA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR —
TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JEZERSEK
Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knafnjeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4.—,
po raznašalcih dostavljena Din 5.—

